

11. Mikroekonomia z elementami makroekonomii

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Mikroekonomia	
Kierunek			Ekonomia - studia pierwszego stopnia	
Rodzaj przedmiotu lub modułu			B. Przedmioty podstawowe	
Profil kształcenia (studiów)		praktyczny		
Semestr		1-2		
Osoba koordynująca przedmiot				
Osoby prowadzące zajęcia				
Język prowadzenia zajęć		Język polski		
Wymiar godzinowy zajęć i pracy studenta				
			Stacjonarne	Niestacjonarne
1. Wykłady (wspólny udział nauczycieli akademickich i studentów)			60	36
2. Ćwiczenia (wspólny udział nauczycieli akademickich i studentów)			60	36
Razem 1+2			120	72
3. Praktyki (realizowane samodzielnie przez studentów)			—	—
4. Praca własna studenta (w tym prace domowe i projektowe, przygotowanie się do zaliczenia/egzaminu)			80	128
Razem 3+4			80	128
SUMA 1+2+3+4			200	200
Łącznie punktów ECTS wg planu studiów			8	8
Wymagania wstępne i dodatkowe				
Opis efektów uczenia się dla przedmiotu				
	OPIS PRZEDMIOTOWEGO EFEKTU UCZENIA SIĘ			SYMBOL EKK (odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się)
	ma wiedzę – zna i rozumie:			Kod efektu

		kierunkowego
	w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekt i zjawiska właściwe dla ekonomii jako dyscypliny naukowej	EK.I_W01
	w zaawansowanym stopniu kluczową terminologię ekonomiczną i rozumie jej źródła	EK.I_W02
	w zaawansowanym stopniu zachowania człowieka na rynku, w przedsiębiorstwie i organizacji	EK.I_W03
	w zaawansowanym stopniu istotę oraz mechanizmy funkcjonowania gospodarki, w tym zagadnienia integracji i globalizacji rynków w wymiarze regionalnym, krajowym i globalnym	EK.I_W04
	zaawansowanym stopniu wybrane metody, narzędzia i techniki wykorzystywane w badaniach w zakresie analizy makro- jak i mikroekonomicznej	EK.I_W05
	w zaawansowanym stopniu mechanizmy zmian zachodzących w procesach gospodarczych i społecznych, ich wpływ na uczestników życia gospodarczego i społecznego	EK.I_W07
	w zaawansowanym stopniu zasady funkcjonowania gospodarki rynkowej i jej podmiotów gospodarczych	EK.I_W08
	w zaawansowanym stopniu wybrane procesy planowania, organizacji i prowadzenia działalności gospodarczej	EK.I_W11
	ma następujące umiejętności – potrafi, umie:	
	posługiwać się ujęciami teoretycznymi celem interpretacji zachodzących zjawisk i procesów ekonomicznych	EK.I_U01
	wykorzystać poznane narzędzia warsztatu ekonomisty do prawidłowego interpretowania zjawisk i procesów gospodarczych oraz wykonywania zadań i rozwiązywania problemów z praktyki społeczno-ekonomicznej	EK.I_U02
	rozróżniać zawartą w tekstach ekonomicznych wiedzę pozytywną od wiedzy ocennej oraz wiedzy normatywnej, odnosząc tę wiedzę do praktyki gospodarczej	EK.I_U03
	w sposób precyzyjny i spójny, z wykorzystaniem poznanych ujęć teoretycznych i warsztatu ekonomisty, własnych obserwacji i poglądów wypowiedzieć się w formie pisemnej i ustnej	EK.I_U12
	posiada następujące kompetencje społeczne – ma świadomość i jest gotów do:	
	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści dotyczących zagadnień ekonomicznych, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych w realizacji projektów społeczno-ekonomicznych	EK.I_K01
Cele kształcenia		
Zapoznanie studentów z podstawowymi kategoriami i modelami mikro- i makroekonomicznymi oraz wypracowanie umiejętności rozumienia, analizowania i interpretowania podstawowych zjawisk ekonomicznych. Prezentacja podstawowych kategorii i modeli ekonomicznych oraz praw i procesów zachodzących w gospodarce z punktu widzenia różnych szkół ekonomicznych z uwzględnieniem sporów w teorii. Prezentacja związków przyczynowo-skutkowych między procesami gospodarczymi, a różnymi rodzajami polityki ekonomicznej. Wypracowanie		

umiejętności: swobodnego posługiwania się podstawowymi terminami makroekonomicznymi, stosowania podstawowych narzędzi analizy ekonomicznej oraz poprawnej interpretacji danych makroekonomicznych. Wypracowanie umiejętności oceny programów rozwoju gospodarczego i wydarzeń gospodarczych. Wypracowanie umiejętności samodzielnego twórczego myślenia poprzez konfrontowanie ujęcia modelowego (teoretycznego) zjawisk makroekonomicznych z praktyką życia gospodarczego. Motywowanie do formułowania własnych ocen i poglądów, kształtowanie umiejętności korzystania z literatury przedmiotu oraz jej krytycznej oceny.

Treści kształcenia

Wykłady:

- Wprowadzenie do mikroekonomii. Pojęcie, cel badawczy, główne zadania i podstawowe pojęcia ekonomii. Ekonomia pozytywna i normatywna. Mikroekonomia i makroekonomia. Narzędzia analizy ekonomicznej. Podstawowe problemy wyboru ekonomicznego. Alokacja zasobów. Granica możliwości produkcyjnych. Podmioty ekonomiczne. Ekonomiczna teoria zachowań ludzkich: racjonalność zachowań ludzkich.
- Popyt, podaż, mechanizm działania rynku. Pojęcie rynku i konkurencji. Popyt i podaż – funkcja popytu i podaży. Przesunięcia a ruch wzdłuż krzywej popytu i podaży. Rynek: struktura i relacje rynkowe. Mechanizm rynkowy i procesy dostosowawcze.
- Elastyczność popytu i podaży. Elastyczność popytu (cenowa, dochodowa i mieszana) – rodzaje i determinanty elastyczności. Elastyczność cenowa popytu a przychody firmy. Elastyczność dochodowa popytu. Dobra normalne, wyższego i niższego rzędu. Elastyczność podaży.
- Teoria wyboru konsumenta. Preferencje i użyteczność. Użyteczność całkowita i krańcowa. Krzywe obojętności i krańcowa stopa substytucji. Linia budżetowa: dostosowania do zmian dochodu i cen. Optimum konsumenta. Efekt substytucji i efekt dochodowy.
- Decyzje ekonomiczne producenta. Cele i zadania przedsiębiorstwa. Nakłady i wyniki – funkcja produkcji. Produkcyjność całkowita, przeciętna i krańcowa – podstawowe zależności. Izokwanta, linia jednakowego kosztu. Optimum technologiczne produkcji.
- Koszty, produkcja, utargi. Koszty księgowo i ekonomiczne. Klasyfikacja kosztów w krótkim i długim okresie. Funkcje kosztów i zależności między nimi. Koszt całkowity i utarg całkowity. Koszt krańcowy i utarg krańcowy. Korzyści i niekorzyści ze skali produkcji. Zysk normalny a zysk ekonomiczny. Równowaga przedsiębiorstwa.
- Funkcjonowanie przedsiębiorstw w różnych strukturach rynkowych. Konkurencja doskonała. Krzywa popytu na produkty przedsiębiorstwa w doskonałej konkurencji.

Krzywa podaży przedsiębiorstwa w krótkim i długim czasie. Monopol pełny. Geneza monopolu. Ograniczenia siły monopolowej. Różnicowanie cen. Nieefektywność ekonomiczna monopolu. Konkurencja monopolistyczna i oligopol. Równowaga krótko- i długookresowa przedsiębiorstwa w poszczególnych strukturach rynkowych.

- Rynki czynników produkcji. Rodzaje czynników produkcji i ich wynagrodzenia – płaca, renta i zysk. Istota konkurencyjnego rynku pracy. Indywidualny i rynkowy popyt na pracę. Podaż pracy. Równowaga na rynku pracy. Rynek ziemi i renta gruntowa. Kapitał rzeczowy i finansowy. Ceny usług kapitału, stopy procentowe i ceny aktywów. Wartość zaktualizowana i wartość bieżąca. Równowaga i procesy dostosowawcze na rynku kapitału.
- Podstawowe kategorie makroekonomii w postaci zasobów i strumieni. Podstawowe kategorie produktu i dochodu narodowego. Produkt narodowy brutto i dochód narodowy. Mierniki dobrobytu ekonomicznego.
- Państwo w gospodarce rynkowej. Model społecznej gospodarki rynkowej.
- Mechanizm równowagi w gospodarce. Pojęcie mechanizmu równowagi. Funkcja konsumpcji. Funkcja oszczędności. Równowaga inwestycji i oszczędności. Funkcja agregatowego popytu. Mnożnik. Paradoks zapobiegliwości.
- Budżet państwa i polityka fiskalna państwa – budżet państwa a popyt globalny, mnożnik zrównoważonego budżetu, środki polityki fiskalnej a stabilizacja gospodarki, deficyt budżetowy i dług publiczny.
- Istota i pomiar inflacji. Rodzaje inflacji. Przyczyny inflacji. Skutki inflacji. Inflacja – przyczyny, typy, rodzaje i sposoby pomiaru inflacji. Metody walki z inflacją. Inflacja a bezrobocie.
- Makroekonomia gospodarki otwartej. Podstawowe pojęcia. Handel międzynarodowy a wzrost gospodarczy. Mnożnik inwestycyjny i eksportowy, supermnożnik.
- Bilans płatniczy. Równowaga zewnętrzna i wewnętrzna gospodarki otwartej.
- Pojęcie bilansu płatniczego. Budowa bilansu płatniczego. Równowaga bilansu płatniczego. Przyczyny nierównowagi bilansu płatniczego w krótkim okresie. Mechanizmy automatycznego przywracania równowagi. Nierównowaga bilansu płatniczego w długim okresie. Istota równowagi zewnętrznej i wewnętrznej.

Ćwiczenia:

- Wprowadzenie do ekonomii – podstawowe pojęcia i przedmiot ekonomii. Ekonomia jako nauka (definicja ekonomii, mikroekonomia a makroekonomia, ekonomia normatywna a ekonomia pozytywna, problemy ekonomiczne, ekonomia a inne nauki, modele

ekonomiczne i założenie *ceteris paribus*). Rzadkość i potrzeby ludzkie. Czynniki produkcji. Podmioty gospodarcze. Krzywa możliwości produkcyjnych (warianty ekonomicznie efektywnej produkcji i nieefektywne ekonomicznie), koszt alternatywny i prawo malejących przychodów. Analiza tekstów ekonomicznych – rozróżnianie treści z punktu widzenia ekonomii normatywnej i pozytywnej oraz mikro- i makroekonomii.

- Rynek, popyt i podaż. Rynek (definicja, klasyfikacje, cechy rynku doskonałego). Popyt i jego determinanty: popyt efektywny a potencjalny, funkcjonalny a niefunkcjonalny i spekulacyjny; prawo popytu i krzywa popytu (typowe reakcje na zmiany ceny), pozacenowe determinanty popytu i przesunięcia krzywej popytu. Podaż i jej determinanty: definicja, prawo podaży, krzywa podaży, pozacenowe determinanty podaży i przesunięcia krzywej podaży. Równowaga rynkowa i mechanizm rynkowy: cena równowagi, nadwyżka, niedobór i mechanizmy przywracające równowagę, zmiany stanu równowagi przy przesunięciach krzywych popytu lub podaży. Elastyczność cenowa i dochodowa – przykłady wykorzystania elastyczności w praktyce.
- Teoria wyboru konsumenta. Preferencje i użyteczność; użyteczność całkowita i krańcowa. Krzywa obojętności i krańcowa stopa substytucji. Wyznaczanie linii budżetowej i jej dostosowań do zmian cen i dochodów. Graficzne wyznaczanie optymalnego wyboru. Efekt substytucyjny i efekt dochodowy.
- Podstawy decyzji ekonomicznych producenta. Organizacja przedsiębiorstwa – kryteria wyboru formy organizacyjno-prawnej firmy. Cele działalności, źródła finansowania i pozyskiwanie kapitału. Decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa – analiza ogólna. Przychody, koszty i zyski. Funkcja produkcji i prawo malejących przychodów.
- Koszty i utargi a produkcja – podstawowe zależności. Koszt alternatywny, księgowy i ekonomiczny. Koszty stałe, zmienne, całkowite, przeciętne i krańcowe w krótkim i długim okresie. Korzyści skali. Utarg całkowity, przeciętny i krańcowy. Optimum przedsiębiorstwa – wyznaczanie graficzne. Zysk normalny, ekonomiczny i księgowy.
- Funkcjonowanie przedsiębiorstwa w różnych strukturach rynkowych. Wyznaczanie krzywej popytu na produkty przedsiębiorstwa w doskonałej konkurencji. Krzywa podaży przedsiębiorstwa w krótkim i długim czasie. Monopol pełny i siła monopolowa. Różnicowanie cen w monopolu i dyskryminacja cenowa. Społeczne koszty monopolu. Konkurencja monopolistyczna. Problem przywódcy i naśladowcy w oligopolu. Zmowa i kartele. Teoria gier i decyzje współzależne w oligopolu. Równowaga krótko- i długookresowa przedsiębiorstwa w poszczególnych strukturach rynkowych – wyznaczanie

graficzne i rozwiązywanie zadań.

- Rynki czynników produkcji. Rynek pracy: popyt i podaż pracy; równowaga na rynku pracy doskonale konkurencyjnym; rynek pracy w warunkach konkurencji niedoskonałej. Równowaga i procesy dostosowawcze na rynku kapitału: ceny usług kapitału; stopy procentowe i ceny aktywów; popyt na usługi kapitału i ich podaż. Równowaga na rynku usług kapitału w krótkim i w długim okresie. Ziemia i renta gruntowa: ziemia jako czynnik produkcji; teorie renty gruntowej; podział zasobów ziemi między konkurencyjne zastosowania.
- Problemy makroekonomiczne z perspektywy podstawowych nurtów myślenia ekonomicznego: szkoła klasyczna, neoklasyczna, szkoła Keynesa, szkoła monetarystów.
- Modelowe ujęcie gospodarki rynkowej – ruch okrężny: podstawowe pojęcia, agregaty i tożsamości makroekonomiczne oraz ich empiryczna obserwacja.
- Makroekonomiczny pomiar gospodarki - pojęcie i zastosowanie systemu rachunków narodowych. Mierniki makroekonomiczne i ich pomiar – metody obliczania, mierniki netto i brutto, mierniki w cenach rynkowych i w cenach czynników wytwórczych, ujęcie nominalne i realne, ujęcie per capita. Mierniki wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Ewolucja roli państwa w gospodarce – etatyzm a liberalizm. Ekonomiczne funkcje państwa.
- Równowaga makroekonomiczna w ujęciu keynesowskim – założenia modelu, podstawowe wielkości i zależności modelowe, zalecenia modelowe.
- Budżet państwa i jego struktura oraz polityka fiskalna i jej rodzaje. Sposoby finansowania deficytu budżetowego.
- Pieniądz i system bankowy. Pieniądz i jego funkcje. Podaż pieniądza i popyt na pieniądz. Funkcje i struktura systemu bankowego. Kontrola podaży pieniądza w gospodarce – metody i narzędzia, polityka monetarna i jej rodzaje a równowaga na rynku pieniężnym.
- Bezrobocie – pojęcie i przyczyny bezrobocia (ujęcie klasyczne i keynesowskie), typy bezrobocia, skutki i koszty bezrobocia, polityka państwa na rynku pracy, problem bezrobocia w Polsce i w wybranych krajach.
- Fluktuacje gospodarcze i kryzysy – cykliczny rozwój gospodarki rynkowej, fazy cyklu koniunkturalnego.

Zalecana literatura

Podstawowa:

- Begg D., Fischer S., Dornbusch R., Mikroekonomia, PWE, Warszawa 2007.
- Samuelson P.A., Nordhaus W.D., Ekonomia, Rebis, Poznań 2012.
- Begg D., Fischer S., Dornbusch R., Makroekonomia, PWE, Warszawa 2007.
- Mankiw N.G., Taylor M.P., Makroekonomia, PWE, Warszawa 2009.

Uzupełniająca:

- Zalega T., Mikroekonomia współczesna, Wydawnictwo WWZ – Uniwersytet Warszawski Wydział Zarządzania, Warszawa 2015.
- Milewski R. (red.), Podstawy mikroekonomii, PWN, Warszawa 2005.
- Varian H.R., Mikroekonomia: kurs średni, ujęcie nowoczesne, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Milewski R. (red.), Podstawy ekonomii, PWN, Warszawa 2005

Metody i formy prowadzenia zajęć	Tak (X) / nie
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Wykład informacyjny	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	X
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda warsztatowa	X
Metoda projektu	
Prezentacja multimedialna	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	X
Praca w grupach	X
Praca indywidualna ze studentem (w tym tutoring)	
Hospitacje zajęć realizowanych przez nauczycieli lub innych studentów	
Samodzielne prowadzenie zajęć z dziećmi (uczniami, wychowankami)	
Inne (jakie?) -	

Metody i formy weryfikacji efektów uczenia się		Tak (X) / nie
Egzamin pisemny		X
Egzamin ustny		
Zaliczenie pisemne na zakończenie zajęć		
Zaliczenie ustne na zakończenie zajęć		X
Kolokwium pisemne śródsesestralne		
Kolokwium ustne śródsesestralne		
Test		X
Esej		
Raport		
Prezentacja multimedialna		
Udział w debacie		
Projekt lub wytworzenie produktu		
Sprawozdania z zajęć laboratoryjnych		
Inne (jaki?) -		
Uwagi prowadzącego		
Skala ocen i sposób ustalania ocen		
Skala ocen:	Ocena ustalana jest na podstawie następującej skali:	
niedostateczny (2)	Poniżej 55.00 % - ocena 2	
dostateczny (3)	55.00 % i więcej - ocena 3	
dostateczny plus (3,5)	60.00 % i więcej - ocena 3,5	
dobry (4)	70.00 % i więcej - ocena 4	
dobry plus (4,5)	80.00 % i więcej - ocena 4,5	
bardzo dobry (5)	90.00 % i więcej - ocena 5	